

L'envelliment de les empleades i els empleats públics locals en un context de creixement i envelliment poblacional

Servei d'Assistència a l'Organització Municipal
Gerència de Serveis d'Assistència al Govern Local
Àrea d'Innovació, Governos Locals i Cohesió Territorial

**Diputació
Barcelona**

L'Estudi de retribucions del personal dels governs locals de la província de Barcelona té per objectiu oferir informació rellevant per a la presa de decisions sobre la política retributiva i facilitar l'anàlisi comparada sobre la posició relativa de cada ajuntament respecte a altres municipis o àmbits territorials en aquesta matèria.

Aquest estudi, ja consolidat a tota la demarcació, es fa gràcies a la participació voluntària dels ens locals de la demarcació al llarg dels anys que es manté al voltant del 60-70% de l'univers total.

A l'estudi de retribucions trobem dades, dades retributives, bretxa salarial, edats, etc. tot per categories, llocs de treball i comparatives.

Ara volem donar un altre pas endavant i oferir l'anàlisi d'aquestes dades i és amb aquest objectiu que encetem una sèrie d'articles on, partint de les dades que disposem de l'enquesta, analitzarem diferents aspectes que pugui servir als governs locals per la presa de decisions.

Temes diversos i cabdals com l'envelliment dels empleats de la demarcació, quin serà el creixement poblacional dels nostres municipis, en quines franges d'edat es situaran per analitzar la prestació de serveis futurs, com haurem de fer front al relleu generacional, quina és la situació d'igualtat als nostres governs locals, la digitalització, la robòtica com coadjuvarà a les noves administracions i tot un seguit d'anàlisi que anirem fent.

En aquest primer article abordem l'índex d'envelliment dels empleats de la demarcació.

Publicació: Febrer de 2021

Per a qualsevol consulta o suggeriment us podeu adreçar al:

Servei d'Assistència a l'Organització Municipal

Àrea d'Innovació, Governos Locals i Cohesió Territorial

c/ Comte d'Urgell, 187. Edifici 14. 08036 Barcelona

Telèfon 934 022 041

s.saom@diba.cat

Aquesta obra està subjecta a una llicència de

[Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

L'envelliment dels empleats i les empleades públics locals en un context de creixement i envelliment poblacional

Segons les dades presentades en l'*informe d'avaluació i reforma del Pacto de Toledo*¹, la **baixa natalitat** així com l'**envelliment de la població** són els dos principals trets que caracteritzen l'evolució demogràfica prevista per als propers anys. També s'indica que la taxa de **dependència** de la població més gran de 64, que actualment s'estima que és d'un 30,2% (2020) s'incrementarà fins al 43,2% en els propers 15 anys segons les previsions. És a dir que per cada 100 persones en edat de treball (16 a 64 anys) hi haurà 43 persones de 65 o més anys. Això sí, malgrat la baixa natalitat i el creixement vegetatiu negatiu², la previsió és d'un lleuger **creixement progressiu de la població** en termes generals i com a resultat, fonamentalment, del saldo migratori positiu.

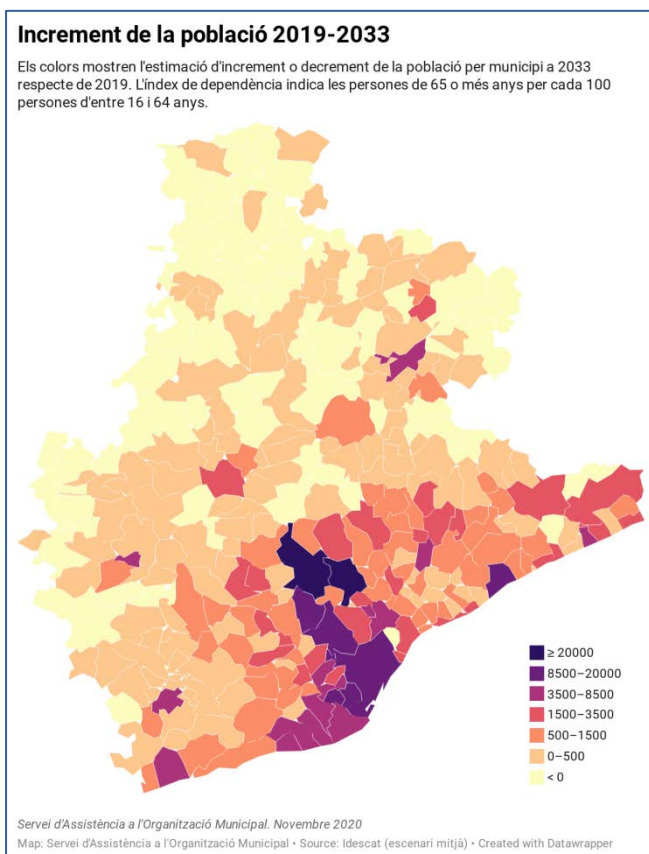
Les administracions públiques i especialment les administracions locals pel seu contacte directe amb la ciutadania, necessiten estar amatents a l'evolució demogràfica per tal d'adequar les seves, polítiques i serveis públics a les característiques poblacionals. En aquest sentit, cal preguntar-se **com serà la població en els municipis de la província de Barcelona en els propers anys?** En global sí és cert que la previsió és de creixement però si s'analitza per

municipis, aquest creixement no és generalitzat.

En el mapa³ està representat el creixement o disminució de la població des de l'any **2019 fins l'any 2033**.

Es pot veure clarament com els municipis propers a la costa i les grans ciutats són els que creixeran mentre que s'accentua la pèrdua de població dels municipis interiors.

L'índex de dependència s'incrementa pràcticament en el total dels municipis, en 227 (dels 311) s'incrementa en 10 punts o més i només en 8 municipis (tots ells amb una població inferior a 600 habs.) aquest índex decreix. És a dir, **en el 73% dels municipis el pes de la gent gran respecte de la ciutadania de 16**

Gràfic 1. Projectió d'increment de la població a 2033 respecte de 2019

¹ Bcog-14D-175

² Naixements menys defuncions

³ Dades de projecció de població d'IDescat (Escenari mitjà)

a 64 anys tindrà un increment del 10% o més en la propera dècada.

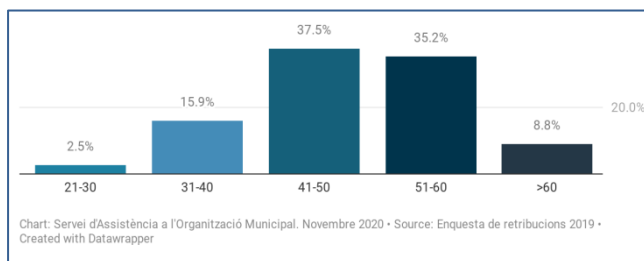
Anant més al detall, en la Taula 1 es poden veure quins són els municipis amb població superior a 1.000 habitants que més incrementaran la seva població segons les estimacions realitzades per l'[Idescat](#).

Municipis	2019					2033					Diferència	
	Total pob.	0-15 anys	16 a 64 anys	65 anys i més	Índex dependència Gent gran	Total pob.	0-15 anys	16 a 64 anys	65 anys i més	Índex dependència Gent gran	increment població a 2033	percentatge increment respecte de 2019
Aiguafreda	2.504	14%	64%	22%	35	2.920	13%	59%	27%	46	416	17%
Calella	19.069	14%	65%	20%	31	22.707	13%	61%	27%	44	3.638	19%
Canet de Mar	14.526	15%	64%	21%	33	16.819	12%	59%	29%	48	2.293	16%
Castellet i la Gornal	2.292	15%	65%	20%	30	2.747	14%	62%	24%	39	455	20%
Castellví de Rosanes	1.884	16%	69%	15%	22	2.215	16%	59%	25%	43	331	18%
Garriga, la	16.514	17%	67%	17%	25	19.210	14%	63%	23%	37	2.696	16%
Mediona	2.322	17%	62%	21%	34	2.751	15%	57%	27%	48	429	18%
Montcada i Reixac	36.239	17%	68%	15%	22	42.270	16%	65%	20%	30	6.031	17%
Figaró-Montmany	1.114	14%	67%	19%	29	1.357	15%	61%	25%	41	243	22%
Sant Antoni de Vilamajor	6.135	17%	68%	15%	23	7.109	14%	61%	25%	42	974	16%
Sant Esteve de Palautordera	2.820	19%	68%	13%	20	3.358	15%	64%	21%	33	538	19%
Sant Feliu de Codines	6.259	16%	68%	16%	24	7.266	15%	65%	20%	31	1.007	16%
Sant Llorenç d'Hortons	2.413	16%	68%	16%	24	2.867	14%	62%	24%	38	454	19%
Sant Vicenç de Montalt	6.407	17%	66%	18%	27	7.559	13%	59%	28%	46	1.152	18%
Tordera	17.216	17%	66%	17%	26	20.091	16%	63%	21%	34	2.875	17%
Vic	46.214	17%	67%	15%	23	54.680	16%	64%	20%	30	8.466	18%

Taula 1. Municipis de més de 1000 habitants que s'estima que tindran un creixement superior al 10% de la població

En definitiva, aquestes previsions mostren uns municipis amb una evolució poblacional que, probablement, tindrà com a conseqüència un increment en la demanda de serveis, especialment la procedent dels col·lectius que s'incrementen com són el d'immigrants o el de la gent gran.

L'envelliment també és un fenomen que esdevé en les administracions locals. Segons les dades de l'última [Enquesta de retribucions](#)⁴ la mitjana d'edat dels empleats de l'administració local és de **48,6 anys** i si mirem dades d'altres àmbits de l'administració (AGE, per exemple) la xifra s'incrementa fins als 52 anys de mitjana.

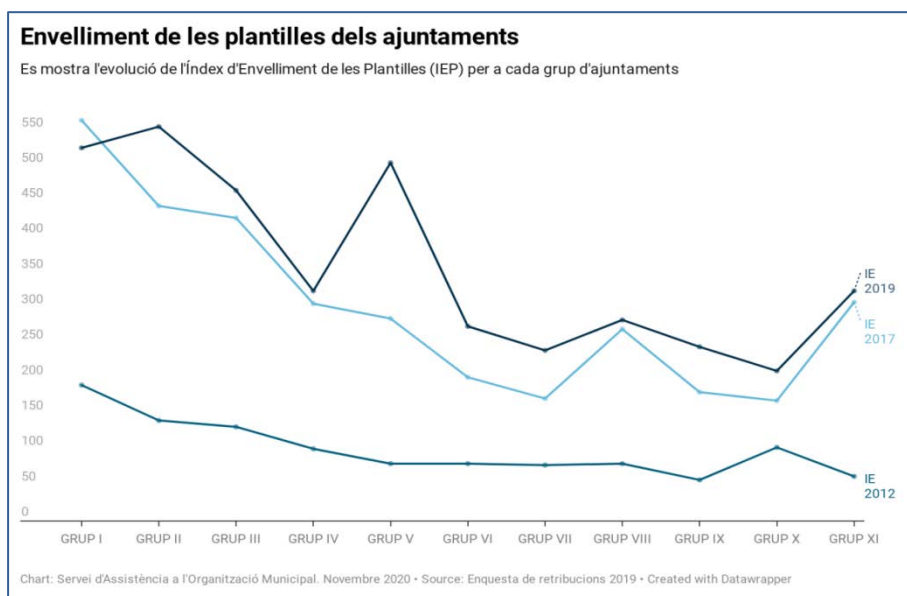
Gràfic 2. Distribució empleats públics locals per trams d'edat.

De manera complementària a la mitjana d'edat, és convenient analitzar si hi ha relleu generacional, és a dir, si existeix un equilibri entre els empleats de més edat i els més joves. Aquesta relació entre ambdós grups d'edat ve donada per un índex que, des del SAOM⁵, hem anomenat com a **Índex d'envelliment de plantilles (IEP)**.

⁴ Totes les dades sobre empleats i empleades dels governs locals que es mostren en aquesta publicació estan extretes de l'Enquesta de retribucions en la que participen la majoria d'ajuntaments i consells comarcals de la província de Barcelona. S'ha de dir, però, que en totes les edicions no són els mateixos participants i per això els resultats poden estar subjectes a la variació entre els diferents ens.

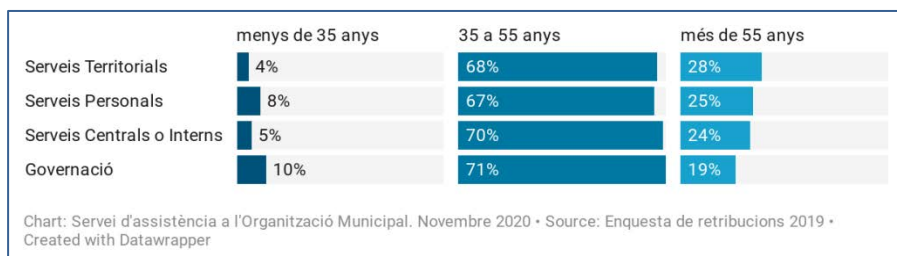
En el cas de les administracions locals aquest índex, segons les dades de 2019, és de **408**, valor que s'allunya bastant del **100 que indicaria un equilibri**. En el Gràfic 3 es pot veure l'IEP en els ajuntaments⁶ i la seva evolució en els darrers anys. El més significatiu del gràfic és, sens dubte, l'increment que s'ha produït en aquest valor entre els anys 2012 i 2017 que són els anys en que, degut a la crisi i les consegüents prescripcions normatives, es va limitar casi totalment l'accés a les administracions locals i això ha provocat que s'incrementi substancialment el pes dels empleats de més edat.

Índex d'envelliment de les plantilles (IEP) és una assimilació de l'Índex d'envelliment de la població que compara el grup d'edat més gran amb el grup d'edat més jove. La lectura és que si el resultat és 100, hi ha equilibri i per tant, relleu generacional. Quan més s'allunyi de 100 per sobre, més "envellida" estaria la plantilla i menys relleu.

Gràfic 3. IEP ajuntaments per grups d'ajuntaments

En el seu conjunt, **el 25% dels empleats i empleades dels governs locals, s'haurà jubilat en menys de 10 anys** i, si, com sembla, no hi ha un relleu directe, es deixaran de fer les activitats que fan aquests empleats. La Intel·ligència Artificial (IA) o la tecnologia, podran substituir o compensar la desaparició d'aquests activitats? Per respondre a això, primer hauríem de conèixer on es produirà aquesta pèrdua i quines són les funcions o activitats que es deixaran de fer com a resultat de la sortida d'empleats públics locals.

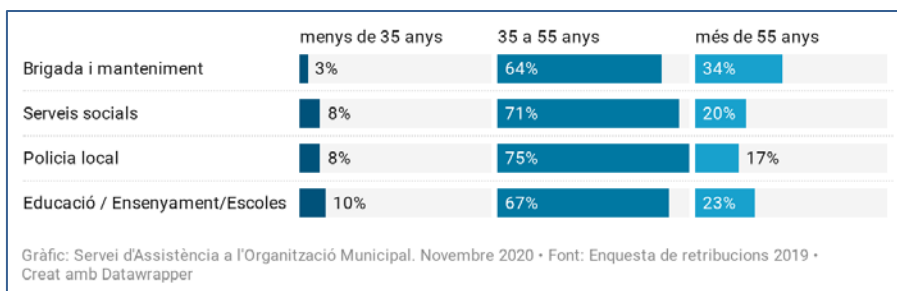
Taula 2. Distribució dels empleats i empleades en grups d'edat segons les grans àrees organitzatives

⁵ Servei d'Assistència a l'Organització Municipal. Gerència de Serveis d'Assistència al Govern Local. Àrea d'Innovació, Governos Locals i Cohesió Territorial (Diputació de Barcelona).

⁶ Els ajuntaments s'agrupen en 11 grups segons variables de població i de renda. Per saber quins ajuntaments conformen cada grup clicar [aquí](#)

En primer lloc, si ho analitzem en base a **les grans àrees organitzatives**, que és el que mostra la Taula 2, veiem que, tret de Governació que és on sol estar el cos de la Policia Local, en totes elles es reproduïx el fet que la quarta part dels empleats té més de 55 anys i per contra, no arriba al 10% el grup d'edat de menors de 35 anys. Són grans àrees, però, que inclouen molts àmbits funcionals i no en tots ells es dona aquest desequilibri per edat de manera homogènia.

En la següent taula es mostren els àmbits funcionals en els que es troba **el 50% dels empleats**

públics dels governs locals de la província.

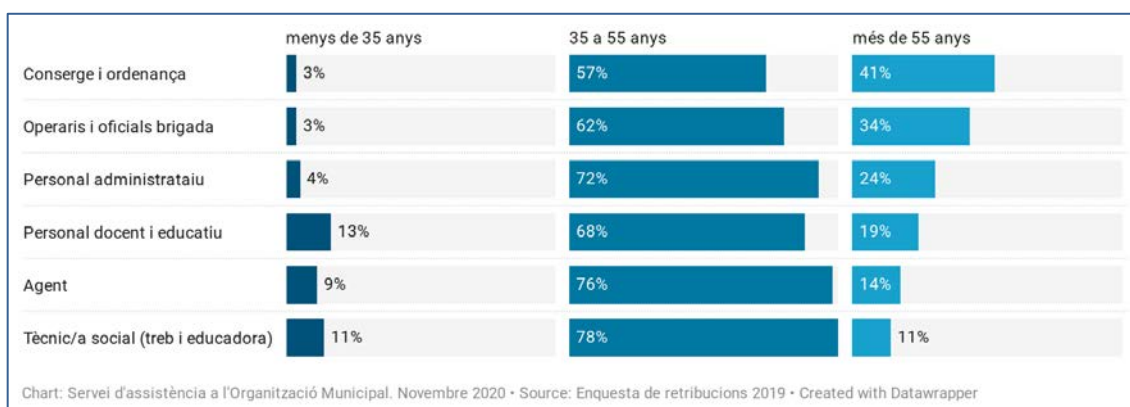
Es pot comprovar com l'àmbit amb major

desequilibri generacional

Taula 3. Distribució dels empleats i empleades en grups d'edat segons els àmbits funcionals

és el de **brigada i manteniment** que sol formar part de l'àrea de Serveis Territorials i podria explicar en gran part les dades a nivell d'àrea que recull la Taula 2.

En la Taula 4 es presenta la distribució dels empleats per grups d'edat en els llocs de treball (o agrupacions d'aquests) ⁷ que són més freqüents, és a dir, que tenen **un major número d'ocupants**. En aquests llocs de treball es troba el **61% dels empleats i empleades públiques locals**. Els tres primers són els que tenen un major nivell de desequilibri generacional. De fet, els tres: conserge, oficials/operaris de brigada i els llocs administratius tenen un IEP de 1.621, 1.094 i 573, respectivament (recordem que l'equilibri és el valor 100). En canvi els llocs

Taula 4. Distribució dels empleats i empleades en grups d'edat segons els llocs de treball més habituals. Ordenats pel percentatge

relacionats amb docència i educació (Mestre/a, Educador/a i Professor/a), el lloc d'Agent de Policia i els de Tècnic/a social (Treballador/a Social i Educador/a social) estan bastant més

⁷ Per a una millor visualització de les dades s'han agregat els llocs de treball amb similitud funcional de manera que conserge i ordenança s'han unificat, tots els llocs de brigada siguin oficial, operaris de qualsevol especialitat també están agrupats. Per últim en la categoria de personal administratiu s'han agrupat Administratiu, Auxiliar Adm. i Tècnic/a Auxiliar. A

equilibrats i no es preveu una minva en la realització d'aquestes funcions a mesura que es vagin jubilant els seus ocupants.

Així doncs, les activitats en què es produirà una afectació durant els propers anys derivada de la jubilació d'una gran part dels empleats i empleades actuals són:

Consergeria

Manteniment i reparacions

Suport i tramitació administrativa

Resumint, per una banda en la propera dècada es produirà un increment així com un envelliment de la població que comportarà una major demanda de serveis i de tramitació a les administracions. Per altra banda, també en els propers 10 anys, hi haurà una reducció considerable d'empleats públics per jubilació que desenvolupen una sèrie d'activitats i funcions. Davant d'aquest escenari futur, cal que les administracions locals planifiquin i preparin les seves organitzacions. Probablement amb la **intel·ligència artificial o la robòtica** es puguin realitzar tasques com la consergeria o el manteniment operatiu, mentre que la digitalització i la implantació generalitzada de **l'administració electrònica** i la seva digitalització compensaria les vacants per jubilació del personal administratiu de manera que no caldrà necessàriament fer relleu d'aquesta tipologia de funcions. La introducció d'aquests elements tecnològics que, de fet i de mica en mica ja comença a produir-se, suposa un canvi disruptiu en la prestació de serveis públics i l'atenció a la ciutadania. Sense oblidar però, la bretxa digital que pateix i seguirà patint una part de la població (ja sigui per manca de recursos i/o per manca de coneixements) i que seguirà requerint d'una atenció presencial. Serà clau en els governs locals dels propers anys incorporar persones a les seves organitzacions amb competències d'innovació i digitals -independentment del seu rol o categoria- que no només facilitin sinó que impulsin aquesta transformació.

